

21.8.2018

Laatija: Ayl Sanni Penttilä

Hyväksyjä: Yl Tiina Reijonen ja ayl Sanni Penttilä

Lasten allergioihin liittyvät erityisruokavalioilmoitukset varhaiskasvatuksessa ja koulussa

Lievät ruokiin liittyvät allergiaoireet ovat yleisiä ja ne katoavat usein itsestään. Ruoka-allerginen lapsi välttää vain niitä ruoka-aineita, joiden on todettu aiheuttavan merkittäviä oireita. Allergiaruokavalioita ei tule noudattaa turhaan tai "varmuuden vuoksi".

Koivulle allerginen voi saada limakalvo- ja iho-oireita tuorevihanneksista, -hedelmistä ja -juureksista. Niiden hoitona on suun huuhtelu ja tarvittaessa antihistamiini. Terveystuon todistusta ei tarvita. Tuorevihanneksista kurkku ja lehtisalaatti ovat monelle sopivat vaihtoehdot.

Kun lapsella, koululaisella/opiskelijalla on todettu ruoka-allergia, joka aiheuttaa merkittäviä tai hengenvaarallisia oireita, tarvitaan erityisruokavalio ja siitä terveydenhuollossa tehty lausunto. Hengenvaarallisia, anafylaktisia oireita aiheuttavia ruoka-aineita on ehdottomasti ja huolellisesti vältettävä.

Anafylaktisen reaktion ensihoito on aina adrenaliini pistettynä reislihakseeseen. Sen jälkeen soitetaan 112. Anafylaksia-oireita saaneet lapset ja heidän huoltajat saavat opastuksen adrenaliini-injektorin käyttöön (EpiPen, Jext). Vanhemmat ohjaavat tarvittaessa yhdessä terveydenhoitajan kanssa varhaiskasvatuksen/koulun henkilökunnalle adrenaliini-injektori käytön. Ne ovat turvallisia ja maallikkokäyttöön tarkoitettuja, eikä niiden käyttöä tarvitse pelätä. Anafylaksia-ovien harvinaisuus, joten koko varhaiskasvatuksen tai koulutoimen henkilökunnan kouluttaminen kaiken varalta ei ole tarpeen eikä mahdollista. **Anafylaksian hoidosta löytyy hyvä koulutusvideo osoitteesta:**

<https://vimeo.com/141512797>.

Varhaiskasvatustahenkilökunnan sekä opetushenkilökunnan tulee tietää lapsen erityisruokavaliosta. Noudatamme toiminnassamme kansallisen allergiaohjelman mukaisia suosituksia ja periaatteita.

Erityisruokavalioilmoitukset ruokapalveluihin

Erityisruokavalioilmoitus ruokapalveluihin tarkistetaan ja päivitetään vähintään vuosittain neuvolassa, kouluterveydenhuollossa, terveysasemalla tai erikoissairaanhoidossa. Mikäli ruokavalioon tulee muutoksia, huolehtii huoltaja tiedon lastenneuvolalle ja/tai kouluterveydenhuoltoon. Siun soten terveystalveissa käytetään kansallisen allergiaohjelman mukaisesti laadittua erityisruokavalioilmoitusta.

Alle kouluikäiset lapset:

- erityisruokavaliion tarve arvioidaan jokaisen neuvolan määräämääräaikaistarkastuksen yhteydessä ja samalla päivitetään varhaiskasvatuksen ruokapalveluille toimitettava erityisruokavalioilmoitus.
- **Perheet toimittavat ilmoitukset itse varhaiskasvatuksen yksikköön.**
- Erityisruokavalioilmoitus voidaan tehdä tai päivittää myös allergioihin liittyvän sairastuastuaston yhteydessä terveysasemalla tai erikoissairaanhoidossa.
- Uudet erityisruokavaliot ja muutokset pyydetään ilmoittamaan lastenneuvolan terveydenhoitajalle (kopio ilmoituksesta tai jakelu sairauskertomustekstistä).

Kouluikäiset lapset:

- Erityisruokavalioiden tarve selvitetään ja ilmoitus päivitetään kouluterveydenhuollossa määräämääräaikaistarkastusten yhteydessä.
- Koulun vaihtuessa lapsen perhe huolehtii siitä, että erityisruokavalioilmoitus siirtyy uuden koulun ruokapalveluihin kouluterveydenhuollon kautta.
- Erityisruokavaliion muuttuessa sairaanhoidollisista syistä muutoksista on ilmoitettava terveydenhoitajalle. Kouluterveydenhoitaja välittää erityisruokavalioilmoituksen oppilaitoksen ruokapalveluille.

21.8.2018

*Laatija: Ayl Sanni Penttilä**Hyväksyjä: Yl Tiina Reijonen ja ayl Sanni Penttilä*

Ennakkoon tiedetty lapsen poissaolo pyydetään ilmoittamaan varhaiskasvatuksen/koulun keittiöön, jolloin käyttämättä jääneistä aterioista ei aiheudu turhia kustannuksia ja vaivannäköä. Mikäli lapsi jättää toistuvasti erityisruokavalion mukaiset anokset syömättä, terveydenhoitaja selvittää huoltajien kanssa, mistä on kyse ja onko oikeus erityisruokavalioon syytä poistaa.

Filhan materiaalit ja suositukset: [Allergiaruokavalio: ohjeet ja kaavakkeet terveydenhuollolle](#)